

Kategorija: 3.3.1.17. Apeliacinio proceso nutraukimas;3.4.3.5.4. Bankroto administratoriaus atstatydimas ir naujo bankroto administratoriaus paskyrimas;

Civilinė byla Nr. e2-151-450/2022

Teismo proceso Nr. 2-59-3-00082-2021-4

Procesinio sprendimo kategorijos: 3.4.3.5.4; 3.3.1.17

(S)

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

N U T A R T I S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. vasario 3 d.

Vilnius

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėja Asta Radzevičienė,

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal bankrutuojančios kooperatinės bendrovės žemės ūkio kooperatyvo „Derugiai“ administratoriaus R. P. atskirąjį skundą dėl Panevėžio apygardos teismo 2021 m. gruodžio 29 d. nutarties, kuria netenkintas prašymas **dėl nemokumo administratoriaus atstatydimas bankrutuojančios kooperatinės bendrovės žemės ūkio kooperatyvo „Derugiai“ bankroto byloje.**

Teismas

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Panevėžio apygardos teismas 2021 m. spalio 19 d. nutartimi kooperatinei bendrovei žemės ūkio kooperatyvui (toliau – ŽŪK) „Derugiai“ iškėlė bankroto bylą; nemokumo administratore paskyrė mažąją bendriją (toliau – MB) „Įmonių administravimas“. Panevėžio apygardos teismas 2021 m. gruodžio 16 d. nutartimi atstatydino MB „Įmonių administravimas“ iš bankrutuojančios ŽŪK „Derugiai“ nemokumo administratorės pareigų ir ŽŪK „Derugiai“ nemokumo administratoriumi paskyrė R. P. (toliau – ir nemokumo administratorius).
2. Nemokumo administratorius 2021 m. gruodžio 21 d. pateikė prašymą atstatydinti jį iš bankrutuojančios ŽŪK „Derugiai“ nemokumo administratoriaus pareigų.

II. Pirmosios instancijos teismo nutarties esmė

3. Panevėžio apygardos teismas 2021 m. gruodžio 29 d. nutartimi netenkino nemokumo administratoriaus R. P. prašymo atstatydinti jį iš bankrutuojančios ŽŪK „Derugiai“ nemokumo administratoriaus pareigų.
4. Teismas sprendė, kad bylos duomenys patvirtina, jog nemokumo administratorius sutiko būti paskirtas įmonės nemokumo administratoriumi, jo kandidatūra buvo atrinkta pagal administratorių skyrimo tvarką ir atrankos kompiuterinės programos duomenis. Be to, nemokumo administratorius dalyvaudamas atrankoje, sutiko prisiimti bankroto proceso administravimo išlaidų riziką – riziką, kad bankroto proceso metu nebus gauta lėšų juridinio asmens bankroto proceso administravimo išlaidoms pagal teismo patvirtintą sąmatą apmokėti arba jų bus gauta nepakankamai ir šios išlaidos bus apmokamos iš paskirto nemokumo administratoriaus lėšų (Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo (toliau – JANĮ) 23 straipsnio 1 dalies 2 punktas).
5. Administratorius jokių svarbių priežasčių atstatydimui nenurodė. Teismas nenustatė ir aplinkybių, jog administratoriaus vykdomas ŽŪK „Derugiai“ bankroto proceso administravimas prieštarautų imperatyvioms JANĮ 37 straipsnio normoms. Todėl, įvertinęs teismų praktiką apie negalimumą atstatydinti administratorių be svarbių priežasčių, prašymą atmetė.

III. Atskirojo skundo argumentai

6. Apeliantas nemokumo administratorius R. P. atskirajame skunde prašo Panevėžio apygardos teismo 2021 m. gruodžio 29 d. nutartį panaikinti ir klausimą išspręsti iš esmės – prašymą atstatydinti iš nemokumo administratoriaus pareigų tenkinti. Atskirasis skundas grindžiamas šiais argumentais:
 - 1.1. Teismas, priimdamas pareiškėjos (kreditorės) likviduojamos dėl bankroto kredito unijos „Vilniaus kreditas“, atstovaujamos nemokumo administratoriaus G. V., pareiškimą dėl bankroto bylos iškėlimo ŽŪK „Derugiai“, neišnaudojo visų priemonių, numatytų JANĮ 23 straipsnyje (bankroto bylos iškėlimas, kai nepakanka turto bankroto procese administravimo išlaidoms apmokėti).
 - 1.2. Teismas iš bendrovės finansinės apskaitos duomenų matė jos finansinę padėtį; pagal atrankos rezultatus įmonės dydis – maža įmonė. Apie tai, kad įmonė neturi turto, nemokumo administratorius sužinojo tik gavęs teismo nutartį iškelti bankroto bylą.
 - 1.3. Teismas ankstesne nutartimi atstatydinęs nemokumo administratorę MB „Įmonių administravimas“ dėl tos pačios priežasties nevertino, kad nėra pagrindo tenkinti prašymo ir administratorę atstatydino iš pareigų.

Teismas

konstatuoja:

IV. Apeliacinės instancijos teismo nustatytos bylos aplinkybės, teisiniai argumentai ir išvados

7. Bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka ribas sudaro atskirojo skundo faktinis ir teisinis pagrindas bei absoliučių teismo nutarties negaliojimo pagrindų patikrinimas (*CPK 320* straipsnio 1 dalis, *338* straipsnis). Apeliacinės instancijos teismas patikrina apskųstosios teismo nutarties teisėtumą ir pagrįstumą pagal atskirajame skunde nurodytus argumentus, išskyrus įstatyme numatytas išimtis. Absoliučių skundžiamos teismo nutarties negaliojimo pagrindų apeliacinės instancijos teismas nenustatė (*CPK 329, 338* straipsniai).

8. *CPK 1* straipsnyje, nustatančiame civilinio proceso įstatymų konkurencijos taisykles, yra įtvirtinta teisės norma, kad bankroto bylos nagrinėjamos pagal šio kodekso taisykles, išskyrus išimtis, kurias nustato kiti Lietuvos Respublikos įstatymai. Taigi, *JANĮ* normos yra specialiosios bendrųjų civilinio proceso normų atžvilgiu ir turi prioritetą jų konkurencijos atveju. Pagal *JANĮ 31* straipsnio 1 dalį, teismo ir kitų nemokumo proceso dalyvių (juridinio asmens, kreditorių, nemokumo administratoriaus, kitų dalyvaujančių byloje ir procese asmenų) sprendimai ir (ar) veiksmai (neveikimas) nemokumo proceso metu gali būti skundžiami *civilinio proceso kodekso* nustatyta tvarka, išskyrus šio įstatymo nustatytas išimtis. Bankroto bylų procesinių taisyklių ypatumus lemia bankroto materialųjų teisinių santykių prigimtis ir jų specifika, palyginus su kitais civiliniais teisiniais santykiais.

9. *JANĮ 39* straipsnio 1 dalyje nustatytos aplinkybės, kurioms bent vienai esant teismas atstatydina nemokumo byloje paskirtą nemokumo administratorių: 1) jis netenka teisės administruoti nemokumo procesus; 2) jis negalėjo būti paskirtas konkretaus juridinio asmens nemokumo administratoriumi dėl šio įstatymo 37 ir (ar) 38 straipsniuose nurodytų aplinkybių arba šios aplinkybės atsirado arba paaiškėjo jau jį paskyrus nemokumo administratoriumi; 3) jis pateikia teismui prašymą dėl atsistatydinimo; 4) teismas panaikino nutartį naudojantis atrankos programa atrinkto asmens neskirti nemokumo administratoriumi; 5) gautas kreditorių susirinkimo arba kreditoriaus (kreditorių), kurio (kurių) teismo patvirtinti reikalavimai vertine išraiška sudaro daugiau kaip 1/2 visų kreditorių teismo patvirtintų reikalavimų sumos, motyvuotas prašymas atstatydingi nemokumo administratorių ir patenkinus šį prašymą nebus pažeistas viešasis interesas.

10. *JANĮ 40* straipsnyje reglamentuojama teismo nutarčių dėl nemokumo administratoriaus paskyrimo, neskyrimo ar atstatydinimo priėmimo ir apskundimo tvarka. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad teismo nutartis paskirti nemokumo administratorių bankroto byloje yra neskundžiama; 3 dalyje – teismo nutartis naudojantis atrankos programa atrinkto asmens neskirti nemokumo administratoriumi gali būti skundžiama atskiruoju skundu; 4 dalyje – Lietuvos apeliacinis teismas, panaikinęs nutartį naudojantis atrankos programa atrinkto asmens neskirti nemokumo administratoriumi, atstatydina paskirtą nemokumo administratorių ir juridinio asmens nemokumo administratoriumi paskiria asmenį, kuris buvo atrinktas naudojantis atrankos programa, bet nepaskirtas, arba grąžina juridinio asmens nemokumo administratoriaus paskyrimo klausimą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo. Šioje dalyje nurodytos Lietuvos apeliacinio teismo nutartys yra galutinės ir kasacine tvarka neskundžiamos; 6 dalyje – teismo nutartis atstatydingi netekusį teisės administruoti nemokumo procesus nemokumo administratorių neskundžiama.

11. Taigi, *JANĮ 39, 40* straipsniuose neįtvirtinta išimtis dėl apskundimo nutarties, kuria atmestas prašymas dėl nemokumo administratoriaus atstatydinimo; įstatymų leidėjas Lietuvos apeliaciniam teismui pagal kompetenciją nustatė tik galimybę peržiūrėti teismo nutartis dėl naudojantis atrankos programa atrinkto asmens neskyrimo nemokumo administratoriumi.

12. Naujausioje kasacinio teismo praktikoje, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, aiškindamas aukščiau nurodytas *JANĮ* normas, 2021 m. balandžio 21 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. *3K-3-99-313/2021*

, taip pat laikosi pozicijos, kad esminis nemokumo bylos nagrinėjimas teisme vyksta pirmosios instancijos teisme. Nurodė, kad apeliacinės instancijos teismas atlieka pirmosios instancijos teismo procesinio sprendimo kontrolės funkciją tik įstatyme nustatytais atvejais. Nemokumo administratoriaus atstatydinimas yra tarpinis procese sprendžiamas klausimas, kuris gali būti keliamas bet kurioje nemokumo proceso stadijoje, esant *JANĮ 39* straipsnio 1 dalyje įtvirtintiems pagrindams. Įstatyme neribojama teisė kelti klausimą, ar bankroto administratorius tinkamai vykdo pavestas funkcijas – kilus pagrįstų abejonių dėl administratoriaus nešališkumo, suinteresuotumo ar tinkamo pareigų vykdymo, kreditoriai gali ir pakartotinai teikti teismui motyvuotą prašymą dėl nemokumo administratoriaus atstatydinimo (29 punktas). Pirmosios instancijos *teismas įstatymų* leidėjo valia yra įgaliotas patikrinti pateiktų prašymų atstatydingi administratorių teisėtumą ir pagrįstumą ir atitinkamai tenkinti arba atmesti tokį prašymą. Būtent įstatymo leidėjo siekis užtikrinti, kad juridinio asmens nemokumo procesas būtų veiksmingas, lėmė tai, jog įstatyme nėra nustatyta galimybės skusti teismo nutartį dėl atsisakymo atstatydingi nemokumo administratorių. Priešingu atveju tokios galimybės įtvirtinimas įstatyme darytų esminę įtaką pačiam juridinio asmens nemokumo procesui, t. y. lemtų jo neoperatyvumą, neekonomiškumą, sukurtų teisinį neapibrėžtumą ir netikrumą dėl bankroto administratoriaus padėties, nepagrįstai įtrauktų jį ir kitus procese dalyvaujančius asmenis į papildomą teisminį procesą, taigi trikdytų patį nemokumo procesą ir lemtų jo trukmę bei didesnes šio proceso išlaidas. *JANĮ* normose tiesiogiai nenustačius išimties dėl nutarties, kuria atmestas kreditoriaus prašymas atstatydingi nemokumo administratorių, apskundimo galimybės, klausimas, ar tokia nutartis gali būti apeliacijos objektas, turi būti sprendžiamas pagal *CPK* taisykles (nutarties 30 punktas).

13. *CPK 334*

straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose nustatyta, kad pirmosios instancijos teismo nutartis galima apskųsti atskiruoju skundu: 1) šio kodekso numatytais atvejais; 2) kai teismo nutartis užkerta galimybę tolesnei bylos eigai. Tai reiškia, kad sprendžiant klausimą, ar pirmosios instancijos teismo, nagrinėjančio bankroto bylą, priimta nutartis gali būti apeliacijos objektu, iš pradžių tikrinama, ar *JANĮ* normos nustato tokios nutarties apskundimo galimybę, vėliau tikrinama, ar *CPK* normos nustato tokios nutarties apskundimo galimybę. Nustačius, kad įstatymo leidėjas šios nutarties apskundimo galimybės *expressis verbis* neįvardijo nei *JANĮ*, nei *CPK*, vertinama, ar tokia nutartis užkerta kelią tolesnei bylos eigai (*CPK 334* straipsnio 1 dalis 2 punktas). Nustačius, kad dėl šios nutarties priėmimo procesas byloje, nagrinėjamoje pirmosios instancijos teisme, nebegali prasidėti arba yra užbaigiamas bent vienam iš byloje dalyvaujančių asmenų, laikoma, jog ši nutartis užkerta kelią proceso eigai, dėl to ji gali būti apeliacijos objektas.

14. Kasacinio teismo išaiškinta, kad teismo nutartis, kuria atsisakyta atstatyti bankroto administratorių, neužkerta kelio tolesnei bankroto bylos eigai, nes tokiu būdu neapribojama galimybė toliau vykdyti bankroto procesui, proceso dalyviams toliau dalyvauti bankroto bylos procese. Teismui atmetus prašymą (neatstatydinus administratoriaus), tokia teismo nutartis nei apeliacine, nei kasacine tvarka negali būti skundžiama (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-432-313/2017). Šios teisinės pozicijos laikosi ir Lietuvos apeliacinis teismas, kuris ne vienoje byloje yra išaiškinęs, kad teismo nutartis, kuria netenkintas prašymas (pareiškimas) dėl bankroto administratoriaus atstatydinimo, neužkerta kelio tolesnei bylos eigai, yra neskundžiama (Lietuvos apeliacinio teismo 2017 m. gegužės 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-888-401/2017; 2017 m. lapkričio 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-1907-381/2017; 2017 m. sausio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-286-330/2017; 2018 m. sausio 18 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-412-330/2018; 2019 m. birželio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-1008-450/2019; 2020 m. balandžio 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-754-798/2020; 2020 m. birželio 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-942-450/2020).

15. Nors nagrinėjamu atveju nutartį, kuria atmestas prašymas atstatyti nemokumo administratorių, skundžia pats nemokumo administratorius, tačiau apeliacinės instancijos teismo vertinimo tai nekeičia, nes nagrinėjamam klausimui aktualiuose teisės normose neįtvirtintos išimties dėl apskundimo nutarties, kuria atmestas prašymas dėl nemokumo administratoriaus atstatydinimo, pagal tokią nutartį skundžiančių subjektų ratą. Lietuvos apeliacinio teismo praktikoje yra išaiškinta, kad nutarties, kuria sprendžiamas klausimas dėl bankroto (nemokumo) administratoriaus atstatydinimo, apskundimo apeliacinės instancijos teisme galimybę iš esmės lemia jos rezultatas, o ne pateikusių tokių prašymų subjektų ratas. Taigi, aplinkybė, kad prašymą dėl atstatydinimo iš administratoriaus pareigų pateikė pats administratorius, o teismui jo netenkinus, šią nutartį apskundė, nekeičia fakto, jog dėl to, kad administratorius neatstatydintas, negalėtų vykti bankroto procesas ar kad bent vienas proceso dalyvis toliau negalėtų dalyvauti bankroto bylos procese, t. y. tokia teismo nutartis neužkerta kelio tolesnei bankroto bylos eigai. Įstatymo leidėjo valia įgaliojimai patikrinti pateiktų prašymų atstatyti administratorių (įskaitant ir prašymų atstatyti iš administratoriaus pareigų) teisėtumą ir pagrįstumą bei jų netenkinti yra suteikti tik bankroto bylą nagrinėjančiam pirmosios instancijos teismui ir pirmosios instancijos teismo nutarties, kuria netenkintas toks prašymas atstatyti administratorių, teisėtumo bei pagrįstumo patikra aukštesnės instancijos teismuose neatliekama (Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. spalio 24 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e2-1533-381/2019 12, 13 punktai; 2020 m. rugsėjo 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-1498-241/2020, 16 punktas).

16. Pagal CPK 315 straipsnio 2 dalies 3 punktą, jeigu skundžiama nutartis, kuri pagal įstatymus negali būti apeliacinio apskundimo objektas, teismas turi atsisakyti priimti atskirąjį skundą ir grąžinti jį padavusiam asmeniui. Jeigu minėtas trūkumas paaiškėja nagrinėjant bylą apeliacine tvarka, apeliacinis procesas nutraukiamas (CPK 315 straipsnio 5 dalis). Šios nuostatos taikomos atskiriesiems skundams (CPK 338 straipsnis).

17. Atsižvelgdamas į pirmiau nurodytus argumentus, apeliacinės instancijos teismas konstatuoja, kad skundžiama nutartis, kuria atmestas apelianto (nemokumo administratoriaus) prašymas jį atstatyti, pagal įstatymą negali būti apeliacinio skundo objektu (CPK 315 straipsnio 2 dalies 3 punktas). Paaiškėjus šiam trūkumui bylos nagrinėjimo apeliacinės instancijos teisme metu, apeliacinis procesas, pradėtas pagal atskirąjį skundą, nutraukiamas (CPK 315 straipsnio 5 dalis, 338 straipsnis).

18. Pažymėtina, kad aplinkybė, jog tam tikras teismo procesinis sprendimas negali būti apeliacijos objektu, reiškia, jog apeliacinės instancijos teismas neturi kompetencijos vertinti šio procesinio sprendimo teisėtumo ir pagrįstumo. Procesinio sprendimo motyvavimas turi apimti argumentus, dėl kokios priežasties apeliacinis procesas byloje yra negalimas, t. y. kokiais faktiniais ir teisiniais argumentais konkrečiu atveju grindžiama išvada, kad byloje priimta pirmosios instancijos teismo nutartis yra neskundžiama apeliacine tvarka (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. vasario 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-37-823/2020). Atsižvelgiant į tai apeliacinės instancijos teismas, nustatęs, kad atskirasis skundas pateiktas dėl apeliacijos objektu negalintios būti nutarties, nepasisako dėl skundo argumentų, susijusių su šios nutarties teisėtumu bei pagrįstumu.

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėja, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos *civilinio proceso kodekso* 315 straipsnio 5 dalimi,

n u t a r i a :

nutraukti apeliacinį procesą pagal pareiškėjo bankrutuojančios kooperatinės bendrovės žemės ūkio kooperatyvo „Derugiai“ administratoriaus R. P. atskirąjį skundą dėl Panevėžio apygardos teismo 2021 m. gruodžio 29 d. nutarties, kuria netenkintas prašymas dėl nemokumo administratoriaus atstatydinimo bankrutuojančios kooperatinės bendrovės žemės ūkio kooperatyvo „Derugiai“ bankroto byloje.

Teisėja Asta Radzevičienė

Paminėta tekste:

Bylos:

2-286-330/2017 Dėl bankroto administratorės uždarnosios akcinės bendrovės „Verslo valdymo centras“ atstatydinimo

2-1907-381/2017 Dėl Kauno apygardos teismo 2017 m. rugsėjo 12 d. nutarties

3K-3-432-313/2017 Dėl Kauno apygardos teismo 2016 m. liepos 27 d. ir 2016 m. liepos 29 d. nutarčių panaikinimo

2-412-330/2018 Dėl Kauno apygardos teismo 2017 m. lapkričio 23 d. nutarties

2-1008-450/2019 Dėl bankrutuojančios uždarnosios akcinės bendrovės „Egvilta“ bankroto administratorės uždarnosios akcinės bendrovės „AVERE“ atstatydinimo

e2-1533-381/2019 Dėl bankroto bylos iškelimo atsakovei uždarajai akcinei bendrovei „Jėgainė 1
e3K-3-37-823/2020 Dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių administravimo išlaidų sąmatos ir sąmatą viršijančių išlaidų ataskaitos tvirtinimą, taip pat proceso teisės normų, reglamentuojančių
2-754-798/2020 Dėl Kauno apygardos teismo 2020 m. vasario 24 d. nutarties
2-942-450/2020 Dėl Vilniaus apygardos teismo 2020 m. balandžio 2 d. nutarties, bankrutavusios uždarnosios akcinės bendrovės „Lithuanian glass recycling“ bankroto byloje Nr. B2-2170-560/2020
2-1498-241/2020 Dėl jos atstatydinimo iš bankrutavusios uždarnosios akcinės bendrovės „Laidų perdirbimas“ nemokumo administratorės pareigų (civilinės bylos Nr. B2-92-883/2020
3K-3-99-313/2021 Dėl teisės paduoti atskirąjį skundą dėl pirmosios instancijos teismo nutarties, kuria atmestas kreditoriaus prašymas atstatydinti nemokumo administratorių, ir Lietuvos Respublikos jur
Teisės aktai:
Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas
1 str. Civilinio proceso įstatymai
Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas
315 str. Apeliacinio skundo priėmimas
320 str. Bylos nagrinėjimo ribos
329 str. Sprendimo panaikinimas pažeidus arba neteislingai pritaikius procesinės teisės normas
334 str. Teisė paduoti atskirąjį skundą
338 str. Apeliacinio proceso normų galiojimas
Lietuvos Respublikos teismų įstatymas
Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymas
23 str. Bankroto bylos kėlimas, kai juridinio asmens turto nepakanka bankroto proceso administravimo išlaidoms apmokėti
31 str. Ginčai nemokumo proceso metu
37 str. Nemokumo administratoriaus skyrimo apribojimai
39 str. Nemokumo administratoriaus atstatydinimas
40 str. Teismo nutartis dėl nemokumo administratoriaus paskyrimo, neskyrimo ar atstatydinimo